

projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT DIGITALE VERHALEN

Leerlijn Mediacultuur | Thema Verhalen | Groep 3 & 4 | Feb 2018

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Kijk ook even op de [Facebookpagina](#) van Cultuuronderwijs op zijn Haags voor meer informatie en het gebruikersplatform.

Inhoudsopgave

1. Informatie.....	1
2. Introductie.....	3
3. Oriëntatie	4
4. Opdracht: Wat een verhaal.....	6
5. Opdracht: Geluidseffect.....	9
6. Opdracht: Onze film.....	13

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten. Ook zijn hieronder de algemene benodigdheden en de begrippenlijst opgenomen.

Wat doen de leerlingen in dit project?

in dit project *Digitale verhalen* staan fotografie en film centraal. Het project start met het bekijken van de allereerste foto die gemaakt is in 1827 en de eerste film die 50 jaar later gemaakt werd. Door naar huidig (digitaal) beeldmateriaal te kijken realiseren de leerlingen zich dat fotografie en film nog niet zo lang bestaat maar wel een enorme ontwikkeling heeft doorgemaakt. Als vervolg hierop maken de leerlingen collage van een niet realistische situatie met gebruik van de analoge collagetechniek. Hierna ervaren de leerlingen dat ook met geluid collages gemaakt kunnen worden. Op basis van deze introductie en oriëntatie opdrachten gaan de leerlingen in de vervolgoopdrachten aan het werk met het maken van verhalen waarbij geluid en een film wordt gemaakt met verschillende technieken.

Waarom dit project?

Met dit project krijgen de leerlingen inzicht in hoe een film wordt gemaakt en welke invloed muziek heeft op bewegend beeld. Zij doen dit door veel te doen en te maken en door werk van kunstenaars te bekijken die de afgelopen honderd jaar films hebben gemaakt. Bovendien ervaren de leerlingen welke mogelijkheden er zijn bij het verbeelden van verhalen en welke digitale mogelijkheden er zijn om een film vorm te geven.

Doelen

In dit project worden bij de Introductie, de Oriëntatie en de Opdrachten steeds twee kennisdoelen en twee vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen:

- De leerling heeft een nieuwsgierige houding en is pro-actief
- De leerling kan positief kritisch reflecteren op eigen werk en dat van anderen

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van het museumbezoek of de komst van de 👉 kunstenaar in de klas.
- Maak flyers voor de eindpresentatie en verspreid deze in de buurt.
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.
- Zorg dat de redactie van de wijkkrant tijdens de presentatie aanwezig is om een stukje te schrijven.

Algemene benodigdheden

Maak gedurende het hele project gebruik van de volgende ruimtes en materialen:

- klaslokaal of speellokaal
- muziekinstallatie en/of digibord
- digitaal foto- en filmtoestel (of tablet of smartphone)
- (kleuren)printer
- Internetverbinding
- postervellen en stiften voor de leerkracht om aantekeningen op te maken tijdens gesprekken in de klas

Begrippenlijst Nederlandse taal

Vaktaal

bewegend beeld
stilstaand beeld
de speelfilm
de documentaire
de montage
de beeldcollage

Algemene woorden

realistisch
onrealistisch
surrealistisch
de volgorde
begin/midden/eind
de verhaalopbouw

Werkwoorden

uitvinden
monteren
husselen
naspelen
beleven
downloaden

de geluidscollage
knippen/plakken
de filmmuziek
de muziekcompositie
het geluidseffect
de foley artist
de Gerauschmacher
het geluidendecor
de acteur
de geluidsman
de cameraman

de gebeurtenis
de invloed
het genre

toevoegen
experimenteren

2. Introductie

Kennisdoelen	De leerling doet informatie op over de eerste foto's en films die gemaakt zijn.
Vaardigheidsdoelen	De leerling benoemt verschillen en overeenkomsten tussen foto's en films van vroeger en nu.

Benodigheden

- Er zijn geen extra materialen nodig naast de algemene benodigheden.

Aan de slag in de klas

Maak voor de introductie van het project een keuze uit onderstaande opdrachten:

De eerste foto

Bekijk en bespreek de foto van de Franse fotograaf Joseph Nicéphore Niépce die hij in 1827 maakte: <https://petapixel.com/2013/10/02/first-photo/> . Het is de eerste foto die ooit is gemaakt. Nicéphore Niépce nam de foto vanuit het raam van zijn studio. Het duurde 8 uur om de foto te nemen. Laat de leerlingen benoemen wat ze zien: de daken, schoorstenen, muren etc. van een stad. Bespreek eventueel de geschiedenis van de fotografie, zie: <http://www.postproductie.nl/fotografie-historie.html>

De eerste film

Zo'n 50 jaar later ontstonden de eerste films. <https://wikikids.nl/Film>
Bekijk en bespreek het filmpje van de aankomst van een trein op het station van La Ciotat: <https://www.youtube.com/watch?v=1dgLEDdFddk&index=1&list=PL6D32E2C116602AB9>
(voor meer informatie over het station: https://nl.wikipedia.org/wiki/Station_La_Ciotat)
De film werd gemaakt door de gebroeders Lumière (voor meer informatie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Gebroeders_Lumi%C3%A8re)

Vertel dat, toen deze film voor het eerst in een theater werd vertoond, het publiek dacht dat er een echte trein de bioscoop binnenreed en de mensen allemaal geschrokken wegdoeken achter hun theaterstoel. Kunnen de leerlingen zich dat voorstellen?

3. Hoe kan dat nou?

Bespreek aan de hand van onderstaande voorbeelden dat de techniek snel vooruit is gegaan. Foto's en films zien er tegenwoordig heel anders uit:

- Man speelt met advertenties op Youtube:
<https://www.youtube.com/watch?v=SJDUN44I94o&feature=youtu.be>

- Bal komt klem te zitten tussen twee flatgebouwen:
<https://www.youtube.com/watch?v=RsTchL0sdEM>

Wat zijn de verschillen met de eerste foto en film?

Je favoriete film

Houd een klassengesprek over film. Wat zijn de favoriete films van de leerlingen? Laat ze vertellen waarom. Waar kijken ze die films? Zijn ze wel eens naar de bioscoop geweest? Etc. Maak zo eventueel een brug naar het filosofisch gesprek.

3. Oriëntatie

Kennisdoelen	De leerling: • leert wat een geluid -en beeldcollage is; • leert dat met knippen en plakken surrealistische afbeeldingen en films gemaakt kunnen worden.
Vaardigheidsdoelen	De leerling maakt een beeld -en/of geluidscollage.

Benodigheden

- Collage benodigheden: div. afbeeldingen (bv tijdschriften), scharen, lijm, papier

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste oriëntatie-onderdelen: het filosofisch gesprek en het uitvoeren van de eerste opdracht.

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een filosofisch gesprek. Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen:

- Stel je voor dat de fotografie nooit was uitgevonden. Wat zou er dan anders zijn?
- En als de film nooit was uitgevonden?
- Hoe zouden films er in de toekomst uitzien? Zou er iets veranderen?
- Is er iets aan film wat je 'echt' kunt noemen? En iets wat je niet 'echt' noemt?
- En hoe 'echt' is een foto? Zijn er verschillen / overeenkomsten met wat je in een film 'echt' noemt?
- Laten documentaires zien wat er echt gebeurt?
- Kan een film van een waargebeurd verhaal laten zien wat er echt gebeurt?

Ondersteunende vragen voor het filosoferen:

- Kun je dat uitleggen?
- Wat bedoel je met...?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Betekent wat je zegt...?
- Is ... en hetzelfde?
- Is er verschil tussen ... en ...?
- Wat zegt ... over ... ?
- Denkt iemand er anders over?

Oriëntatieopdracht

Maak een keuze uit onderstaande opdrachten:

Knippen en plakken

Bekijk en bespreek nogmaals het filmpje uit de introductie, van de man die een voetbal tussen twee flatgebouwen schiet: <https://www.youtube.com/watch?v=RsTchL0sdEM>
De bal blijft steken tussen de flatgebouwen. Kunnen de leerlingen bedenken hoe dit filmpje is gemaakt? Hier is met monteren (stukken film weglaten, door elkaar gooien) en computertechniek iets dat niet kan, wel in beeld gebracht.

Beeldcollage

Bekijk een paar collages waarin onmogelijke situaties ineens lijken te kunnen. Zoek op internet met de zoektermen *Collage en Kunst* en *Surrealisme en Collage* naar voorbeelden. Surrealistische kunstenaars als Roland Penrose en Georges Hugnet maakten veel collages.

Geef de leerlingen de opdracht in tweetallen een collage te maken met verschillende afbeeldingen uit bv. tijdschriften, foto's, ansichtkaarten en internet. Laat ze daarmee een nieuw beeld maken, dat eigenlijk niet kan. Denk bijvoorbeeld aan een mier die heel groot lijkt ten opzichte van een gebouw, of een man met drie neuzen en aan elke hand acht vingers.

Geluidscollage

Bespreek met de leerlingen dat je ook collages kunt maken van geluid, waarbij verschillende geluids- en muziekfragmenten geknipt en geplakt worden. Beluister en bespreek een gedeelte van de collage gemaakt voor een radioprogramma: http://www.woord.nl/luister~IMX_KRO_697400~geluidscollage-oogluik-1-2~.html

Wat is er allemaal te horen, geknipt en geplakt?

Alles tegelijk

Bekijk en bespreek onderstaande filmpjes die bestaan uit een combinatie van beeld- en geluidscollage:

- *Het geluid van afval*. Gemaakt door leerlingen van de Assinkschool te Eibergen: <https://www.youtube.com/watch?v=WvVQr9IAPUY>
- Het werk van de Nederlandse kunstenaar Eboman: <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzending/203/Eboman>

Reflectievragen

- Maak jij wel eens een foto? Met wat voor apparaat? Wat voor foto's? Vertel?
- Wat is jouw lievelingsfoto? Waarom?
- Maak je wel eens een filmpje? Hoe?
- Kun je je voorstellen hoe anders dat nu gaat dan vroeger? Weet je hoe dat komt? Vertel.
- Wat voor geluiden vind jij fijn om te horen?
- Welke beelden horen bij die geluiden?
- Door welke collage of montage was jij het meest verrast?
- Welke vreemde situatie zou jij wel eens een collage of montage willen laten zien? s dat dan met beeld, geluid of allebei?

4. Opdracht: Wat een verhaal

In deze eerste opdracht staat het maken van een verhaal centraal waarbij in eerste instantie de nadruk ligt op de opbouw van een verhaal waarbij een dagindeling als voorbeeld wordt gebruikt. De leerlingen maken verhalen door gebeurtenissen te verbeelden door te tekenen of te fotograferen en dit beeld materiaal in zodanige volgordes te leggen dat er beeldverhalen ontstaan. Na deze onderzoekopdracht zoeken de leerlingen belangrijke scènes in bestaande verhalen die in hun belevingswereld passen. Met deze scènes maken de leerlingen eigen theaterstukjes in de volgorde van het bestaande verhaal maar ook in vreemde andere volgordes. Deze scènes worden gepresenteerd en nabesproken.

Kennisdoelen	De leerling weet de opbouw (begin/midden/eind) en juiste volgorde van een bekend verhaal.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: • maakt een handelingencollage in verschillende volgorden; • speelt een bekend verhaal na in verschillende volgorden.

Benodigdheden

- kostuums en rekwisieten

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Bespreek met de leerlingen dat elk verhaal is opgebouwd uit een begin, midden en einde. Elk verhaal heeft een bepaalde volgorde van gebeurtenissen. Vergelijk dit bijvoorbeeld met de dagindeling die leerlingen zelf hebben en waarvan een deel op het bord in de klas te zien is. Wat doen ze als allereerste op een dag? Wat daarna? En hoe is dat op school? En aan het einde van de dag?
Denk aan opstaan, aankleden, eten, fietsen, boodschappen doen, sporten, douchen, dekbed over je heen trekken, gaan slapen, etc.
Eigenlijk is elke dag te vergelijken met een verhaal: er is een bepaalde volgorde van gebeurtenissen, met een begin, een middenstuk en een einde.
2. Verdeel de klas in groepjes. Vertel dat ze een handelingencollage gaan maken waardoor steeds nieuwe verhalen ontstaan.
Ieder groepje doorloopt de volgende stappen:
 - Vraag de leerlingen tekeningen of foto's te maken van de belangrijkste gebeurtenissen/ handelingen die zij op een dag doen. Per groepje maken de leerlingen samen ten minste 10 tekeningen of foto's. Laat hen overleggen en afstemmen wat de belangrijkste handelingen zijn en wie wat tekent of fotografeert.
 - Laat ieder groepje de tekeningen of foto's in de juiste volgorde leggen. Waar begint dit dagverhaal mee, wat gebeurt er midden op de dag, waar eindigt het mee?
 - Vraag de leerlingen de volgorde te veranderen. Wanneer is het verhaal niet meer te volgen of klopt het niet meer?
 - Vraag de leerlingen nu stukjes uit het verhaal weg te halen. Hoeveel delen kunnen ze weglaten voordat het verhaal niet meer te volgen is?

- Vraag de leerlingen ieder een gebeurtenis of handeling te verzinnen en te tekenen of fotograferen, die ze aan het verhaal toe kunnen voegen. Deze gebeurtenis hoeft niet echt te zijn, maar kan het verhaal wel spannender of grappiger maken. Wordt het verhaal nu heel anders?

Reflectievragen

- Heeft elk verhaal een begin, midden en einde? Vertel.
- Is iets dat een begin, midden en einde heeft, altijd een verhaal?
- Hoe ging het overleggen over de gebeurtenissen die getekend of gefotografeerd moesten worden? Waren jullie het snel eens? Vertel.
- Konden jullie veel aan de volgorde veranderen zonder dat het verhaal niet meer te begrijpen was? Vertel.
- Hoeveel gebeurtenissen/ tekeningen/foto's waren echt nodig om het verhaal nog te kunnen vertellen? Vertel.
- Wat voor nieuwe tekening of foto heb jij gemaakt en waarom?
- Welke nieuwe tekening of foto vond je het meest verrassend?

Uitvoeren

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Bekijk, lees en bespreek met de leerlingen een voor hun bekend verhaal. Denk bijvoorbeeld aan een verhaaltje uit de taalmethode, of aan een eenvoudige versie van een bekend sprookje, zoals de prentenboeken *Roodkapje* en *Assepoester* van Dick Bruna, waar ook filmpjes van zijn gemaakt.
 - Roodkapje, boekje: <https://www.bol.com/nl/p/roodkapje/1001004001542882/>
Filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=bl85zTo0TrI>
 - Assepoester, boekje: <https://www.bol.com/nl/f/assepoester/9200000049340836/>
Filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=-5nw0gr2e9c>

Analyseer met de leerlingen wat het begin van het verhaal, wat het middenstuk en wat het einde is.

2. Vorm groepjes van vijf leerlingen. Bepaal gezamenlijk welke scènes er te vinden zijn in het boek. In het geval van *Roodkapje* kan dit bijvoorbeeld zijn:
 - Moeder vraagt Roodkapje om koekjes naar Oma te gaan brengen
 - Roodkapje ontmoet de wolf in het bos
 - De wolf bezoekt oma en eet haar op
 - Roodkapje komt bij het huis van oma en de wolf eet haar op
 - De jager komt hen bevrijden uit de buik van de wolf

Geef elk groepje een scène of laat de leerlingen kiezen.

Ze maken een rolverdeling en bepalen hoe ze de scene gaan spelen. Zorg voor wat kostuumelementen en rekvisieten. Laat ze eventueel eerst hun scene in tableau zetten en daar een foto van maken. Bewaar de foto's voor de rest van het project. Zie ook Toolbox theater.

Geef de leerlingen voldoende tijd om de scene te oefenen.

Reflectievragen

- Konden jullie het verhaal gemakkelijk in stukjes opdelen? Hoe?
- Hoe ging het oefenen en samenwerken?
- Heeft de scène/ het stukje ook zelf een begin/ midden/ eind? Vertel.

Presenteren

Laat alle groepjes hun scènes presenteren, in de juiste volgorde van het verhaal.

Vraag nu de leerlingen de scènes in een andere volgorde op te voeren. Gebruik hiervoor bv. de gemaakte foto's en hussel die door elkaar.

Bespreek het na. Wat doet dat met het verhaal? Is het nog te begrijpen?

Reflectievragen

- Ben je tevreden over jullie opvoering? Vertel.
- Ben je tevreden over jouw rol? Vertel.
- Wat gebeurde er met het verhaal toen de volgorde van de scènes werd veranderd?

Evalueren

Bespreek met uw leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Heeft alles een begin, midden en einde? Vertel.
- Zou jij de volgorde van de dag wel eens flink door elkaar willen husselen? Hoe dan en waarom?
- Kende je het verhaal dat jullie na gingen spelen, goed? Vertel.
- Kijk je nu anders tegen dit verhaal aan dan hiervoor? Vertel.
- Werd het verhaal leuker, spannender of iets anders toen de volgorde veranderde? Vertel.

5. Opdracht: Geluidseffect

In deze tweede opdracht ervaren de leerlingen dat er vroeger geen geluid was bij films door voorbeelden van stomme films te bekijken. Met deze voorbeelden wordt besproken welke geluiden of muziek passen bij de films en welke invloed muziek en geluid heeft op een film door voorbeelden te bekijken waarbij verschillende muziekstijlen op dezelfde film zijn gezet. De leerlingen leren dat een foley artiest iemand is die geluiden bij een film bedenkt en bekijken hoe dit in zijn werk gaat. In de uitvoerende fase van de opdracht gaan de leerlingen zelf geluiden bedenken bij een stuk film. Ze houden hierbij rekening met soorten geluiden die gemaakt kunnen worden en waarmee ze gemaakt kunnen worden. Bij de geluiden kunnen de leerlingen ook muziek kiezen die wordt toegevoegd aan de film. Door de filmfragmenten met geluiden en muziek op you tube te zetten kunnen de leerlingen hun werk aan een groot publiek tonen.

Kennisdoelen

De leerling:

- Ervaart welk effect muziek heeft op de beleving van een film;
- Ervaart hoe geluiden en muziek bij een film worden gemaakt door een foley artist.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- Maakt passende geluiden bij een film over de stad
- Plaatst zijn gemaakte geluidendecor op social media

Benodigheden

- materialen om verschillende geluiden mee te maken.

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

In deelopdracht 1 hebben de leerlingen de opbouw van een verhaal geanalyseerd.

In deze deelopdracht wordt bekeken welke invloed geluiden en muziek hebben op de beleving van een verhaal.

Voer onderstaande opdrachten uit of maak een keuze.

Stomme film

1. Bekijk (nogmaals) de film van de gebroeders Lumière:

<https://www.youtube.com/watch?v=1dgLEDdFddk&index=1&list=PL6D32E2C116602AB9>

Bespreek met de leerlingen dat er in de begintijden geen geluid was bij een film. In de bioscoop zat dan iemand die orgel of piano speelde om de film toch van muziek te voorzien. Tussendoor kwamen er korte teksten in beeld. Zo werd een verhaal verteld.

Andere voorbeelden van films zonder gesproken tekst zijn:

- o *Lucky dog* (1929, Stan Laurel & Oliver Hardy: <https://vimeo.com/129975262>)
- o *Cook, papa, cook* (1928) <https://www.youtube.com/watch?v=OITJxh51z3Q>
- o Fragment Klokhuis van minuut 2.48 tot 3.48 : <https://www.hetklokhuis.nl/algemeen/Het%20Klokhuis%20maakt%20geschiedenis/tv-episode/1869/Beemster>

2. Toon nogmaals (een fragment van) één van de films. Laat de leerlingen nu goed luisteren: Passen de muziek en/of de geluiden goed bij de film? Wat horen ze? Waarom wordt zo'n film 'stom' genoemd?
3. Bespreek met de leerlingen de invloed van muziek op film en hoe we de film beleven. Kennen de leerlingen een voorbeeld van filmmuziek dat ze hebben onthouden? Waarom hebben ze die muziek onthouden?
4. Test en bespreek het effect van muziek aan de hand van de volgende voorbeelden: Hierin worden verschillende muziekcomposities onder steeds de zelfde scene gezet.
 - o Lion King <https://www.youtube.com/watch?v=ecYggLml89c>
 - o Pirats of the Carribean: <https://www.youtube.com/watch?v=rn9V0cN4NWs>

Geluidendecor

1. Bespreek met de leerlingen dat niet alleen muziek naderhand aan film wordt toegevoegd maar vaak ook de geluidseffecten. Bekijk en bespreek:
 - o De aflevering van Klokhuis, waarin te zien is hoe de soundtrack van een film door een sounddesigner wordt bedacht en gemaakt: <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzen-ding/276/Geluidseffecten>
 - o Het filmpje waarin je ziet hoe in de studio de geluiden gemaakt worden voor de animatie *Woezel en Pip*: <https://www.youtube.com/watch?v=AnBhQ--GC00>

Vertel dat vaak de geluiden bij een film achteraf worden gemaakt. Zelfs het gewone achtergrondgeruis wordt opnieuw toegevoegd, omdat er bij de originele opname op de [filmset](#) te veel andere verstorende en niet wenselijke geluiden zijn van bv. de wind, de geluiden van een bouwplaats of vliegveld in de buurt, en ook van de mensen die de film maken, [de film crew](#) (er kunnen wel enkele tientallen mensen aanwezig zijn). Illustreer dit met afbeeldingen. Zoek op internet naar afbeeldingen van filmsets en film crew.

2. Vertel dat het namaken van alle soorten geluiden het werk is van de [foley artist](#) of Gerauschmacher. Bekijk en bespreek (één van) de volgende voorbeelden:
 - o *Foley artist: How Movie Sound Effects are made*. Dit filmpje is in het Engels. Kijk daarom eerst zelf en vertel het dan na onder de film: https://www.youtube.com/watch?v=U_tqB4IzVMk
 - o *Behind the scenes: With foley artist Cemi Alys*. Dit voorbeeld is ook in het Engels. Het gaat erom dat de leerlingen zien dat het gebeurt en hoe: <https://www.youtube.com/watch?v=K2ulfonxsqE>

Extra: Muziek zonder muziek

Als extra verdieping of wetenswaardigheid kunt u ook bespreken dat bij een videoclip juist het omgekeerde gebeurt; de muziek wordt niet bij het beeld gezocht, maar andersom; het beeld wordt bij de muziek gemaakt. In een muziekvideo is het geluid belangrijk. Hoe zou het klinken als de muziek niet tegelijk werd afgespeeld, zodat je alleen de geluiden van de filmset hoort? Voorbeelden daarvan zijn:

- o Psy, Gangnam style.
Met muziek: <https://www.youtube.com/watch?v=9bZkp7q19f0>
Zonder muziek: <https://www.youtube.com/watch?v=f6ZSZbNfSpk>
- o Pharell Williams, Happy.
Met muziek: <https://www.youtube.com/watch?v=y6Sxv-sUYtM>
Zonder muziek: <https://www.youtube.com/watch?v=FPWgRbBTBwA>

Reflectievragen

- Wat heb je nu ontdekt over de geluiden bij een film?
- Had je gedacht dat het zoveel werk is om de geluiden bij een film te maken? Vertel.
- Als je nu een stukje film kijkt, kun je dan beter bedenken wat er is gebruikt om een bepaald geluidseffect te maken?
- Ga je nu wel of niet anders naar het geluid van films luisteren? Waarom?
- Wat vind je van het beroep Foley Artist? Zou je zelf zoiets wel eens willen doen?
- Is een muziekclip zonder muziek opeens een ander filmpje of valt dat wel mee? Vertel.

Uitvoeren

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Bekijk en bespreek met de leerlingen de film over de stad New York uit 1928:
<https://www.youtube.com/watch?v=lkqz3lpUBp0>
Wat is er allemaal te zien? Welke geluiden zouden hierbij passen?
2. Vorm groepjes van 3 of 4 leerlingen. Geef de leerlingen de opdracht bij (een fragment van) de film een serie geluiden te bedenken en uit te zoeken hoe ze die willen gaan maken. Denk aan:
 - straat geluiden: mensen die aan het lopen en praten zijn, etc.
 - auto's en motors en bussen
 - pratende acteurs
 - onverwachte geluiden

Welke voorwerpen kunnen ze bv. kunnen gebruiken?

Wijs de leerlingen erop dat het niet realistisch of zo echt mogelijk hoeft te zijn. Het mag ook grappig of absurd zijn. Laat ze experimenteren met de mogelijkheden. Als ze bijvoorbeeld het geluid willen maken van iemand die loopt, kun je dat op veel verschillende manieren nabootsen.
3. Laat de leerlingen de resultaten van hun experimenten en hun gevonden geluiden tonen en uitvoeren bij de film of het filmfragment.
4. Bespreek met de leerlingen of ze vinden dat er ook muziek moet worden toegevoegd. Dat kan bv. met behulp van de site [Malbertsmelodier](https://www.malbertsmelodier.se/en): <https://www.malbertsmelodier.se/en>
Hier is een verzameling gratis muziek te vinden gesorteerd op genre. Het gebruik hiervan is toegestaan, de muziek is vrij van rechten. Zoek de muziekstukjes uit die de leerlingen willen gebruiken en download deze

Reflectievragen

- Waren jullie het er in jullie groepje snel eens over wat jullie gingen doen?
- Hoe voelde het om geluid bij een film te maken?
- Heeft iedereen even goed meegedaan? Waarom wel of niet?
- Ging het bij de uiteindelijke uitvoering hetzelfde als tijdens het oefenen?
- Welk geluid was het meest verrassend? Waarom?
- Hebben jullie ook muziek toegevoegd? Waarom wel of niet?

Presenteren

maak een keuze uit onderstaande presentatiemogelijkheden:

- Plaats het resultaat op Youtube en plak de uitgekozen muziek en geluiden erbij (zie toolbox). Bekijk de film met de groep. Vraag de leerlingen te vertellen over wat ze precies hebben

gedaan, welke keuzes ze hebben gemaakt en waarom.
De film is, evenals de muziek van Malbertsmelodier, rechten vrij.

- Organiseer een filmuurtje waarin leerlingen uit andere klassen ook kunnen komen kijken naar wat er gemaakt is. Bespreek de effecten van geluid en muziek met het publiek.

Reflectievragen

- Waren er grote verschillen in wat de groepjes hebben gemaakt? Hoe komt dat?
- Hoe ging het samenwerken? Vertel.
- Lukte het goed om te doen wat jullie hadden bedacht?
- Werd je verrast door iets dat jullie niet hadden bedacht, maar wel gebeurde? Vertel.
- Hoe was het om de film compleet met alle geluiden en muziek te zien en horen? Vertel.

Evalueren

Bespreek met uw leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Wat is een geluidseffect?
- Hoe noem je een film zonder geluid?
- Heb je wel eens een film zonder muziek gezien?
- Wat doen geluiden en muziek met je?
- Verandert het verhaal als er andere muziek onder wordt geplaatst?
- En als er andere geluidseffecten onder worden geplaatst?
- Passen de geluiden en de muziek die jullie bij de film plaatsten, beter dan het oorspronkelijke? Vertel.

6. Opdracht: Onze film

Aan het begin van deze laatste opdracht staat het maken van een eigen film centraal waarbij alle onderzoeksresultaten uit eerdere opdrachten kunnen worden gebruikt. De leerlingen starten de opdracht door informatie te bekijken en kennis op te doen over het hoe en wat van het maken van een film: welke beroepen? Welk verhaal wordt gebruikt? Wat zijn scènes en hoe worden die bepaald? Wat gebeurt er tijdens de voorbereiding, uitvoering en montage van de film? Op basis van antwoorden op deze vragen maken de leerlingen hun eigen plan van aanpak en verdelen taken. In de uitvoerende fase gaan de leerlingen (eventueel met hulp van ouders) daadwerkelijk een film maken in een aantal fasen. Als de film klaar is wordt deze in een echte première, met rode loper en kinderchampagne, getoond aan publiek.

Kennisdoelen

De leerling:

- leert welke stappen gemaakt worden bij het maken van een film;
- weet welke beroepen een rol spelen bij het maken van een film.

Vaardigheidsdoelen

De leerling neemt een specifieke rol aan bij het maken van een gezamenlijke film.

Benodigdheden

- diverse materialen voor de eindpresentatie
- montage app

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Gebruik voor deze opdracht de bevindingen en opbrengsten uit de vorige deelopdrachten.

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Vertel de leerlingen dat ze een eigen film gaan maken. Bekijk en bespreek een of meerdere van de onderstaande filmpjes:
 - SchoolTV over wat een regisseur doet.
<https://schooltv.nl/video/een-filmpje-maken-hoe-gaat-dat/#q=regisseur>
 - SchoolTV over hoe een film of TV-programma wordt gemaakt:
<https://schooltv.nl/video/mr-right-hoe-wordt-televisie-gemaakt/>
 - Het Klokhuis *Achter de schermen. Het idee*:
<https://www.hetklokhuis.nl/algemeen/Achter%20de%20schermen/Het%20idee>
2. Bespreek welke beroepen er horen bij het maken van een film, denk aan: acteur, lichtman, cameraman, geluidsman, regisseur, grimeur, kleding, decorontwerper, etc. Wat heb je nog meer nodig voor het maken van een film?
3. Maak gezamenlijk een keuze voor het verhaal dat gefilmd gaat worden. Dat kunnen bv. de scènes die de leerlingen bij deelopdracht 1 gepresenteerd hebben zijn, maar ook een nieuw verhaal naar keuze, bv. uit de taalmethode
4. Maak gezamenlijk een plan van aanpak. We onderscheiden drie fases. De voorbereiding, het filmen en de eindfase met de eventuele montage en het toevoegen van muziek en geluid.

Maak een keuze of er een gezamenlijke film gemaakt wordt of meerdere korte filmpjes in groepjes. Verdeel met elkaar de rollen. De rollen kunnen ook gewisseld worden tijdens het maken. Wie willen de acteurs zijn? Wie de filmmakers?
Bedenk waar het verhaal zich afspeelt en waar straks wordt gefilmd. In bv. het park of op school? Welke invloed heeft dat op het verhaal?

Reflectievragen

- Wist je dat er bij het maken van een film of Tv-programma zoveel kwam kijken? Vertel.
- Zou jij een regisseur willen zijn? Waarom wel/niet?
- Welk ander onderdeel van het film maken zou jij het leuk vinden om te doen? Waarom?
- Ben je wel of niet tevreden met jouw rol in het geheel? Vertel.
- In hoeverre ben je tevreden met het gekozen verhaal voor de film?
- Is het maken van een plan van aanpak goed gelukt denk je? Waarom wel of niet?

Uitvoeren

Schakel voor dit onderdeel eventueel de hulp in van de ouders.

Bespreek met de leerlingen dat jullie nu echt een eigen film gaan maken met alles erop en eraan. De leerlingen kruipen in de huid van acteurs en filmmakers.

Fase 1. Voorbereiden

Laat de leerlingen in hun groepjes hun scènes verder uitwerken en repeteren onder leiding van de regisseur. Bekijk en bespreek gezamenlijk het resultaat. Laat leerlingen foto's maken van de repetitie. Laat de daarvoor aangewezen leerlingen beslissingen nemen over wat er nodig is aan kostuums, rekwisieten en decor. Verzamel de benodigheden. Oefen het geheel nog een keer op de gekozen locatie.

Fase 2. Op de set

Vanaf nu heeft iedereen zijn eigen taak en rol. Laat de leerlingen met elkaar afspreken wat wel en niet mag. Als in groepjes gewerkt wordt is per groep minimaal nodig:

- een regisseur
- een cameraman
- acteurs

Laat de acteurs hun scènes spelen en film dit. Dit kan meerdere keren en vanuit verschillende camerastandpunten. De regisseur mag daar wat over beslissen. Bekijk de stukjes film terug en maak met elkaar de beslissing of iedereen tevreden is met het resultaat, of dat er nog een keer gefilmd moet worden en waar dan op gelet moet worden. Zie de toolbox voor meer tips over filmen.

Fase 3. In de montagekamer

Monteer de stukjes film. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld het programma Movie Maker.

Bepaal welke geluiden erbij moeten en welke muziek bij de film zou passen. Laat de leerlingen de geluidseffecten maken en neem dit op.

Monteer muziek en geluidseffecten onder het filmpje.

Extra verhaaleffecten:

Maak eventueel meerdere variaties, waarbij de verhaallijn door elkaar gehusseld wordt, er onverwachte wendingen ontstaan, de geluiden vervreemdend werken of de muziek het publiek op het verkeerde been zet.

Reflectievragen

- Hoe ging het samenwerken? Vertel.
- Wilde iedereen wel hetzelfde, of hadden jullie meningsverschillen? Vertel.
- Hebben jullie je aan de afspraken gehouden?
- Ben je tevreden met hoe het is geworden? Waarom wel/niet?
- Ben je tevreden over je eigen rol?
- Zijn de scènes heel verschillend geworden of valt dat mee? Vertel.
- Waardoor zou dat komen? Vertel.
- Past alles goed bij elkaar? Vertel.

Presenteren

Rode loper

Organiseer een filmmiddag waarbij andere klassen en ouders worden uitgenodigd, compleet met kinderchampagne en rode loper. Laat eventueel de variaties zien en bespreek het effect na met het publiek.

Reflectievragen

- Hoe was het om jullie eigen film of films te zien?
- Hoe reageerde het publiek? Vertel.
- Welk onderdeel van de film heeft je het meeste verrast? Vertel.
- Was het een mooi feest? Vertel.

Evalueren

Bespreek met uw leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Wil je vaker filmen en regisseren?
- Wat voor soort verhaal zou je dan willen verfilmen?
- Zou je het verhaal in de juiste volgorde vertellen of juist door elkaar? Waarom?
- Welk beroep zou je willen hebben bij het filmmaken?
- Waar was je het meest door verrast?
- Zijn alle films die bestaan gemonteerd denk je?
- Wat zou je de volgende keer anders willen doen?

